

לעומקו של מקרא

דברי עומק
בכדשת השבוע ובמועדים

אמור
ה'תשפ"ה

בכל ענייני החוברת ניתן לפנות אל: 052-7675895
גור-אריה צור מודיעין עילית
להצטרפות לתפוצת מייל: leshem895@gmail.com

לעומקו של מקרא אמור

הַאֲמִירָה וְהַאֲמִירָה הוא גם **לשון אמירה**. אלא שהם נאמרו בלשון **הפעיל**, שמפעיל את האחרים לעשות פעולה. כגון הלביש, האכיל, כן כאן יש לשון **הַאֲמִירָה**, **שגורם לזולתו לומר**. וכביכול הקב"ה **מאמיר** אותנו ואנו **מאמירים** אותו. הוא מאמיר אותנו כלומר בצוותו עלינו **גורם לנו לומר** שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד.

ועל ידי כך שאנו אומרים שמע ישראל ה' אחד אנחנו כביכול **מַאֲמִירִים** אותו **לומר** עלינו שבח "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". ועל ידי כך הוא **מַאֲמִירֵנו** לשון **חטיבה אחת**, הוא עושה אותנו **חטיבה אחת בעולם**, כלשון חז"ל הנ"ל, ואנו **מַאֲמִירִים** אותו כביכול להיות חטיבה אחת. כלומר הוא **מַאֲמִירֵנו** לְהַאֲמִירוֹ וחוזר חלילה ללא הפסק כלל. וזה שנאמר **הַאֲמִירָה וְהַאֲמִירָה**.

ועל דרך הצב כאומרו: הוא **הַאֲמִירָה** לְהַאֲמִירוֹ ואתה **הַאֲמִירָה** לְהַאֲמִירָה.

וכאומרנו [לפי המנהגים] בתפילת יום הכפורים בפיוט להב **הַמַּאֲמִירוֹ** באֶהָב בטרם הוידוי של חזרת הש"ץ:

אֶמֶר וְאֶמְרָה

וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה אָמַר אֵל-
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהְרֹן וְאֶמְרָה אֲלֵהֶם
(כא, א')

אֶמֶר וְאֶמְרָה.
לפשוטו של מקרא פירש רש"י אמור, ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים.

ולעומקו של מקרא יש לומר שהוא לשון **הַאֲמִירָה**. ככתוב (דברים כו, יז-יח). **אֵת ה' הַאֲמִירָה** הַיּוֹם לְהִיּוֹת לָהּ לְאֱלֹהִים וגו', וה' **הַאֲמִירָה** הַיּוֹם לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סֻגְלָה וגו'.

ואמרו חז"ל בברכות (ו עמ א) מאי לשון **הַאֲמִירָה וְהַאֲמִירָה** לשון **חטיבה אחת**. אמר להם הקב"ה לישראל אתם עשיתוני **חטיבה אחת** בעולם שאתם אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ואני אעשה אתכם **חטיבה אחת** בעולם שְׁנֹאֲמַר (דברי הימים ז) ומי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָךְ.

ועל דרך הלשון, יש לומר שאין מקרא יוצא מדי פשוטו, ולשון

לעומקו של מקרא אמור

וַיִּקְחוּ אִשָּׁה תַּמִּימָה בַּמַּעֲלוֹתֶיהָ, וּשְׂאִינָה
תַּמִּימָה לָהֶם - יִגְרְשׁוּהָ.

אנו עמך ואתה מלכנו, אָנוּ מַאֲמִירָךְ
וְאַתָּה מַאֲמִירֵנוּ.

וכן יוזכרו כאן המועדות, בהם נהיים
ישראל תמימים כעין כל ישראל
חברים, ועוד שהכהנים מתמימים את
ישראל לאביהם שבשמים במעשה
הקרבנות, ולכן נקראים הקרבנות
שְׁלָמִים, מלשון שלימות ותמימות.

ולעומקו של מקרא נאמר, כך
אומר הקב"ה למשה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים
בְּנֵי אֶהֱרֹן כְּלוֹמַר הָאֲמִירִם, וְאַמְרַתְּ
אֱלֹהִים כְּלוֹמַר שְׁיֵאֲמִירוּנִי. וכשם
שְׁעֲשִׂיתִים חֲטִיבָה אַחַת בַּעֲלוֹם, כֵּן
בַּעֲבוֹדַתְם וּבַקְדוּשַׁתְם יַעֲשׂוּנִי הֵם
חֲטִיבָה אַחַת בַּעֲלוֹם.

וכן ענין ספירת העומר וספרתם
לכם שבע שבתות תמימות, והמנורה
שנעשית מקשה אחת והיא בענין
תמימות וחטיבה אחת, והשולחן שבו
לחם הפנים תמיד, וענין תמיד הוא גם
ענין התמימות, שאין בו חסרון של
זמן.

וליתר ביאור יש להבין מה היא
חטיבה אחת. ויש לומר כגון מקשה
אחת. שהכל בה תמים ללא חסרון
כלל.

כן היא השגחת ה' בעולם, וכן היא
תורתנו ועבודתנו, ותכלית מציאותנו.

ועל פי זה יובן על נכון הקשר עם
המקלל בסוף הפרשה. שהמקלל הוא
חוסר התמימות. הוא עשיית חסרון
בעבודת ה', ולכן התיקון הוא שיסמכו
עליו כל השומעים וירגמוהו כל העדה.
כי כולם הוא עניין התמימות.

ועל דרך זה תתבאר כל הפרשה
כולה על כל עניניה, ותהיה
הגדרתה:

תמימות בעבודת ה'

ויסוד התמימות הוא תיקון למקלל.
כי המקלל יצא כנגד התמימות
בעבודת ה', באשר הוא עצמו לוקה

כן יבואר ענין הכהנים שיהיו תמימים
ללא מום, והקרבנות יהיו תמימים
לרצון, וביתם צריך להיות בתמימות

לעומקו של מקרא אמור

לומר לעומקו של מקרא, שכוונת הפסוק מכה בהמה ישלימנה. על דרך אל תקרי ישלמנה אלא ישלימנה, על דרך [ויקרא ז, לב'] נקבה תמימה יביאנה, כן תקרי ישלימנה. שע"י התשלום מתמלא החסרון. וכשם שלא יהיה חסרון בבהמה, כן לא יהיה חסרון באדם, ואז עבודת ה' תהיה בתמימות, ויתקיים אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, והיא לשון האמרה של אמר ואמר.

דרשת

וקדשתו

קדש יהיה-לך

וקדשתו כִּי-אֶת-לָחֶם אֱלֹהֶיךָ הָיָה מְקַרֵּב קִדְשׁ יְהִי-לְךָ כִּי קָדוֹשׁ אָנֹכִי ה' מְקַדְשְׁכֶם (כא,ח')

פירש רש"י: וקדשתו על כרחו שאם לא רצה לגרשה, הלקוה ויסרהו עד שיגרש. והוא לשון הספרא.

קדש יהיה-לך נהוג בו קדושה לפתוח ראשון בכל דבר ולברך ראשון בסעודה. עד כאן פירוש.

בחסר, שאין הורתו בתמימות אלא מאיש מצרי. ואע"פ שאמו היתה ישראלית, לפני מתן תורה היחוס היה אחרי האב. ולכן אינו שייך לשבטי י-ה, ולא מתקיים בו גוי אחד בארץ, וממילא אינו יכול לקיים ה' אלקינו ה' אחד.

כי זה סוד העבודה התמימה
לעשות כביכול את הקב"ה חטיבה אחת בעולם, כמקשה אחת. הוא סוד ההשגחה.

ועל כן פרש בעל הטורים כי ויקב
בן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֶּׁם וְנִקְלָל [אמור, כ"ד י"א], הוא כנגד ויקח יהוידע הפה"ל אֶת-וִיקָב הָרֹדֶף בְּדִלְתּוֹ [מלכים ב י"ב י']. שהמקלל פגם כביכול בתמימות ובשלימות השם. כעין חור שנוקבים בדבר השלם. וכפי שיבואר לעומקו של מקרא בסוף הפרשה.

ואשר על כן סיימה הפרשה
בכל עניני החסרונות שבבריאה:

מכה אדם, ומכה בהמה. ולכן נכתב בענין ומכה בהמה ישלמנה. ובנוסף לפשט שמדבר על תשלום ממון, אפשר

לעומקו של מקרא אמור

וּקְדָשָׁתוֹ, אוֹתוֹ. לפום ריהטא, הדגש הוא עליו. וכן הטעם במלרע, על סוף התיבה. **וּקְדָשָׁתוֹ.** מה היא החובה המוטלת עליו, על הכהן. לגרש את אשתו הפסולה לו.

וּמִקְדָּשֵׁי יְהוָה-לֵךְ. יש ללמוד לפום ריהטא, מה היא החובה המוטלת עליו, על ישראל. וכפי שנאמר בפסוק קדוש יהיה לך. **והטעם יורה** כי הדגש על התיבה **לך**. **מה חובתך שֶׁלְךָ,** לנהוג בו קדושה לפתוח ראשון ולכבדו בסעודה וכו'.

ואשר על כן ירוץ הקורא בו. **וּקְדָשָׁתוֹ** שֶׁתִּקְפָּה עליו את **חובתו**, כגון לגרש גרושתו.

ואילו קדוש יהיה לך היא **חובתך**. לכבדו להיות ראשון בכל דבר שבקדושה.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצה, נאמר מה שפירש רש"י שיגרש את אשתו מהכתוב **וּקְדָשָׁתוֹ**, שיש בזה גם דימוי לשוני, כעין לשון נופל על הלשון: וקד-אשתו. והמילה קד תורה על קידוד. או קידור. והוא לשון הוצאה וקילוף. כמו לקדור את השם מהקלף.

וכבר תמה עליו הרא"ם, מדוע יִשְׁנָה רש"י מגמרא ופוסקים שלמדו מ**וּקְדָשָׁתוֹ לנהוג בו קדושה** ולפתוח ראשון בכל דבר שבקדושה, ולא **מִקְדָּשֵׁי יְהוָה-לֵךְ.**

וכן מובא במועד קטן כח: וכן בנדרים סב., וכן בגיטין נט., וכן בהוריות יב: וכן הרמב"ם בספר המצוות (עשה לב) ובספר העבודה הלכות כלי המקדש פרק ד', ושו"ע או"ח סימן ר"א, וספר החינוך רס"ט.

ואין מי שילמד כרש"י שיש לכבד את הכהן **מִקְדָּשֵׁי יְהוָה-לֵךְ**, אלא מ**וּקְדָשָׁתוֹ.**

והרא"ם נתן טעם בזה, שיותר קרוב לפשט ללמוד לְכַבְּדוֹ מִקְדָּשֵׁי יְהוָה-לֵךְ. אך סתם ולא פירש.

ולפשוטו של מקרא יש לפרש ולומר שרש"י נקט כאן **לפי שיטתו** בכל התורה כולה, לפשוטו של מקרא **ולמען ירוץ הקורא בו.** כי כן יובן לקורא ביותר, לפום ריהטא, לפי זרימת וריצת הלשון.

וכך יהיה ערך הדברים:

לעומקו של מקרא אמור

**ובת איש פלן כי תחל לזנות את-
אביה היא מחללת באש תשקף
(כא,ט')**

כי תחל.

**יש מפרשין לשון תחילה, כדעת רבי
בברייתא בסנהדרין (סו עמ' ב').**

ויש מפרשין לשון חלול. וכן פירש
רש"י כשתתחלל על ידי זנות. וכן
פירש ר' אברהם אבן עזרא, מלשון
חלול.

**ולעומקו של מקרא, ועל דרך הרמז,
לאומר כי תחל לשון חילול, ירמוז
הפסוק לכנסת ישראל, לא לחלל את
קדושתה הניתנת לה מאביה שבשמים
הנקרא איש פלן, ואשר על כן היא
נקראת בת איש פלן, וכן היא נקראת
ממלכת כהנים וגוי קדוש, שלא תזנה
אחרי אלהים אחרים כי את אביה
שבשמים היא מחללת.**

**ויש ליתן טעם לאומרו באש בקמץ
תחת ה"פ" והוא כה"א הידיעה, ולא
באש בשוא, לרמוז שהיא האש
הידועה אשר בה נגלה על הר סיני,
שעליה נאמר כי אש אוכלת הוא.**

כן יוציא מביתו את אשתו הפסולה לו.
וכאילו כתוב וקדד את אשתו הפסולה
לו.

ומהכתוב קדש יהיה-לך ילמד רש"י
לקדשו ולהרבות כבודו, שכן הוא
בר"ת ל"ך, להרבות כבודו.

**ומעתה, יש ליתן טעם, לשאר
הגמרות והברייתות והפוסקים שלמדו
אחרת מרש"י, לכבדו מן קדשם.
וכן יהיה ערך הדברים: וקדשם -
וקדשת אתה אותו. אתה, עליך החובה
מוטלת לקדשו ולכבדו.**

**ומקדש יהיה-לך ילמדו שיש לכבדו
אפילו אם הוא בעל מום ואינו כשיר
לעבודה. וכדבריהם: אפילו בעלי
מומים במשמע.**

**ועל דרך הצח ירמוז לכך הפסוק שכן
לא נכתב קדוש יהיה-לך עם וא"ו,
אלא קדש חסר וא"ו. וזה מרמז על
בעל מום. וכאמרו אף על פי כן יהיה-
לך, יהיה עליך לכבדו.**

לעומקו של מקרא אמור

יש ליתן טעם, מה נשתנה זבח תודה משאר שלמים שתודה נאכלת ליום אחד ושלמים לשני ימים ולילה אחד.

ולעומקו של מקרא יש לומר, כי **שונה קרבן תודה**, שהרי צריך לאכלו עם ארבעים לחמי תודה בפני ארבעים אוהביו, כדי לספר לכל אכליו על ניסיו שעשה ה' עמו. ואשר על כן צוה לאכלו **ביומו**, כעין "ביומו תתן שכרו". לשלם להקב"ה על נסיו ונפלאותיו שעשה עמנו. והזהיר וזרז על כך, שלא נשהה את אמירת התודה אפילו ליום אחד.

ועל דרך הצח, לכן צוה על חמץ ומצה בקרבן תודה, כדי להבדילו מקרבן פסח. **מצה**, כדי שלא נחמיץ את המצוה של הכרת הטוב, ונקיימה לאלתר. וצוה על **החמץ** כדי שנדע להבחין בין הכרת הטוב הפרטית שאירע ליחיד, ובין הכרת הטוב הכללית שבימי הפסח, ולא יתערבו זה עם זה וכדלקמן.

ועל כך נאמר בקרבן תודה "ביום ההוא". מאי **ביום ההוא**, ביום זבחכם הוה ליה למימר. אלא כאן רמז הכתוב ביום ההוא של הכרת הטוב הפרטית, ולא ביום אחר. ואיזהו יום אחר הוה

או כלך לדרך זו, ועל דרך המוסר, **פֶּאֱשׁ**, היא **אש העבירה** שבערה בה לזנות בית אביה.

ולאומר כִּי תִחַל לשון תחילה הוא, ירמוז הפסוק שתרחיק כנסת ישראל את עצמה מכל עבירה, כי **המתחיל** בעבירה ואפילו קטנה, סופו לבוא לידי עבירה חמורה בדרך של עבירה גוררת עבירה, וכאומרו **כִּי תִחַל** כי תתחיל, סופה להגיע ל**זָנוּת**, ולפי זה גם כאן **יש ליתן טעם כנ"ל**, לאומרו **פֶּאֱשׁ, פֶּאֱשׁ העבירה הגוררת עבירה כאש בשדה קוצים**.

והתיקון למעגל העבירות של עבירה גוררת עבירה הוא להתחיל **במצוה** ותהיה **מצוה גוררת מצוה** עד אשר תשרוף באש קודש את יצר הרע.

וכי-תזבחו זבח-תודה לה' לרצונכם תזבחו: {ל} ביום ההוא יאכל לא-תותירו ממנו עד-בקר אני ה' (כב,כט-ל)

לעומקו של מקרא אמור

על הפרי. אלא ללמדך **שהכרת הטוב לקב"ה מתחילה מן השרש**. שרק על ידי **ראייה כוללת** של ההשגחה יכול האדם ליתן הכרת הטוב נאמנה לבורא עולם. שהכרת הטוב הנקודתית הפרטית, אמנם יש בה פירסום הנס, אך אין בה הכרת הטוב כראוי, שצריכה להיות מהשרש של הדברים. והנה שרש לכל הכרת הטוב שבעולם ממה שניצלנו מלבן הארמי שבקש **לעקור את הכל**. ועל ידי נס ההצלה הזה של יעקב אבינו הגיענו בוראנו **עד הלום**. וכמובא בתהלים ברוך ה' **לעולם אמן ואמן**. אמן על נס זה, אמן על כל הנסים שקרו אותנו מיום היותנו יחד שבטי ישראל.

או כלך לדרך זו, שנס יציאת מצרים הוא אב לכל הנסים כולם וכוללם יחד, וגם הנסים הפרטיים שבכל הדורות יכללו בו. ועל כן אין להביא קרבן תודה בפסח, שנראה כמקטין ערך הכרת הטוב הכללית של שרש כל הנסים.

אומר זה **יומי דפסחא**. שהם ימי הכרת הטוב הכללית של כלל עם ישראל על שהוציאנו ממצרים באותות ובמופתים.

ואשר על כן צוה להקריב עמו חמץ, כדי שלא יעלה על דעתנו להביא קרבן תודה פרטי בפסח. וכל כך למה, יש לומר, שפסח הוא זמן הפְּרָת הַטּוֹב להקב"ה **על כל** אשר גמלנו ממצרים ועד הנה, וקרבן תודה הוא על **טובה פרטית** שעשה לנו, ואין ראוי להביא קרבן תודה על נס פרטי שאירע לאדם, בעוד עליו לשלם נדריהם והכרת הטוב **על כל הטוב אשר גמלהו** עוד טרם בואו מצרימה, עת הצילנו מלבן הארמי. ולא יעמם את אור הכרת הטוב הכללי על ידי הכרת הטוב הפרטי. אשר על כן תקן לנו בעל ההגדה לומר בליל הסדר מ'אֶרְמִי אֶבֶד אֶבֶד' [דברים כו, ה'] היא הגדת הביכורים. ומפרש שם רש"י [ב"כ תבא"], **שלא יהיה כפוי טובה** בתת ארצו יכולה בפרי האדמה ובתבואתה. ויאמר לה' "ועתה הבאתי את כל פרי וכו' אשר נתת לי".

ובשימת לב, יש ליתן טעם מדוע צוה לומר בהגדת הביכורים מ'אֶרְמִי אֶבֶד אֶבֶד', שהרי די היה לו לומר תודה

לעומקו של מקרא אמור

**חַמִּישִׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְהָה
חֻדְשָׁה לַיהוָה (כג, טו'טז')**

יש לשאול, והרי אין סופרים
אלא שבע שבועות שהם מ"ט ימים,
ומדוע אמר הכתוב תספרו חמישים
יום.

רש"י בפירושו כאן עה"ת, אומר שני
פירושים, הראשון כמדרשו, ובו רש"י
העתיק את האתנחתא מהמילה יום,
אחורה בשתי מלים למלה תספרו. וכה
תפתר: במקום תספרו חמישים יום,
והקרבתם מנחה חדשה לה' יהיה כתוב
ממחרת השבת השביעית תספרו, [וכאן
האתנחתא לומר תספרו מ"ט יום],
**חמישים יום והקרבתם. שהספירה
עד מ"ט יום והקרבת בלבד ביום
החמישים.** ועד ממחרת השבת
השביעית יהיה פירושו עד ממחרת
השבוע השביעי. ויהיה **עד ולא עד
בכלל.**

ואחר כך מביא רש"י את פשוטו של
מקרא, בדרך של **סרסוהו ודרשהו:**
עד ממחרת השבת (השבוע) השביעית
שהוא יום חמישים תספרו, וגם כאן
כוונתו עד ולא עד בכלל.

**וְשִׁמְרַתֶּם מִצֻּרֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אִתָּם אֲנִי
יְהוָה: (כב, לא')**

וְשִׁמְרַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם.

לכאורה נראה ככפילות דברים. כי
היינו שמירה היינו עשייה.

ולעומקו של מקרא יש לפתור כדרך
אומרם בגמ' מסכת ברכות, בא אליהו
וְשִׁמַּר לי על הפתח. ופירש רש"י שם:
המתין לי. כן כאן **וְשִׁמְרַתֶּם היינו
וְהַמְתַּנְתֶּם.** וכאמרו מתי יבוא לידי
ואקיימנו. כן מצווים אנחנו לקיים את
המצוות בערגת כיסופים, מתי יבוא
לידי ואקיימנו, לכן כתיב ושמרתם
ועשיתם. והיא כעין הבטחה: אם
קיימתם "**ושמרתם**", יזמן לכם המקום
גם לקיים "**ועשיתם**". לכן נאמר אני
ה'.

**וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם
הַבְּיָאתְכֶם אֶת-עַמֶּר הַתְּנוּפָה שִׁבְעַת
שָׁבוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: עַד
מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ**

לעומקו של מקרא אמור

קרבנות חג השבועות

מִמּוֹשְׁבֵיכֶם תָּבִיאוּ | לֶחֶם תְּנוּפָה
שְׁתֵּי שְׁנֵי עֶשְׂרִים סֵלֹת תִּהְיֶינָה
חֲמִיץ תֹּאפִינָה בַּכּוֹרִים לִיהוָה:
{כג, יז}

וְהִקְרַבְתֶּם עַל-הַלֶּחֶם שְׂבֻעַת כֶּבֶשִׂים
תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפָר בֶּן-בְּקָר אֶחָד
וְאַיִלִם שְׁנָיִם יִהְיוּ עֹלָה לַיהוָה
וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם אִשָּׁה רֵית-נִיחָם
לִיהוָה: {כג, יז}

יש ליתן את הדעת, במה שונה חג
השבועות משאר החגים, שבכל מקום
הסדר בקרבנות הוא פרים אילים
כבשים, ואילו בשבועות הוא המקום
היחידי שבו שבעה כבשים קודמים
לפרים ואיל.

ועי' הנצי"ב שדבר בזה והעלה
שהשבעה כבשים הם חלק מקרבן שתי
הלחם, והן כריצוי, והפרים והאילים
הם כדורון.

ולעומקו של מקרא י"ל שכל הפרשה
מדברת בשביעין חביבין, וכגון עצרת
שהיא שבעה שבועות, לכן הקדים
השבעה כבשים לפרים ואילים.

ויש לשאול מדוע שינה רש"י מהרגלו,
לפרש קודם פשוטו ואחר כך מדרשו,
וכאן פירש קודם מדרשו ואחר כך
פשוטו. אלא נקוט כללו בידו, למען
ירוץ הקורא בו. ופירוש מדרשו כאן:
תספרו, חמישים יום והקרבנות יותר
קרוב לפום ריהטא, היא מרוצת הלשון
בדרך הפשט.

בשם הבעל שם טוב מובא שיום
החמישים הוא תחילת הספירה הבאה,
וביום החמישים מתחילה הספירה
שלאחריה וכך בלי סוף עד העומר
הבא, וכך עבודת האדם היא בעליה
מתמדת.

ולעומקו של מקרא, יש לומר,
תִּסְפְּרוּ לשון ספירות הקדושות שהן
כסולם להשתלשלות השגחת ה'
בעולם. ורצונו לומר תִּסְפְּרוּ שתחיו
את הספירות ותהיו אתם עצמכם
כהספירה שאתם סופרים, כגון חסד
שבגבורה וכו'. לכן אמר תספרו,
שתהיו הספירות עצמן, כסולם
להשתלשלות ההו"ה.

לעומקו של מקרא אמור

מלאכה, כי הוא יום הכיפורים הידועים והחשובים המכפרים עוונותיהם של ישראל. ונקרא כך, יום הכיפורים כשם עצם. והמלה יום תתאר את עצם הכיפורים. היום של הכיפורים. ויום יהיה נסמך בפסוק והכיפורים יהיה שם העצם.

ואילו בפסוק שלאחריו, וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כיפורים הוא. כאן היום הוא שם העצם, וכיפורים יתאר את עצם היום הזה. איזה יום זה שלא יעשו בו מלאכה, הוא היום המיוחד והמקודש ביותר בשנה, הוא יום שבו יש כיפורים, שבו יש כפרה לעוונות. לכן בעצם היום הזה לא תעשו כל מלאכה. כי יום כיפורים הוא.

וכן תקרא מסכת יום הכפורים בשם יומא, שפירושו בארמית: היום, היום המיוחד לכפרה. כי יום כיפורים הוא.

יום הכפרים הוא יום כפרים הוא [פרק כג, פסוקים כז-כח']

יש ליתן את הדעת על השינוי בלשון.

מדוע בתחילה יקרא יום הכפרים הוא בה"א הידיעה, ובפסוק לאחריו יקרא יום כפרים הוא, בלא ה"א הידיעה: אך בעשור לחדש השביעי הנה יום הכפרים הוא מקרא-קדש יהיה לכם ועניתם את-נפשתיכם והקרבתם אשה ליהנ'ה: וכל-מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר עליכם לפני יהוה אלהיכם:

ואם היה להיפך ניחא, כי כן דרך הלשון בתחילה להזכיר בסתם ואחר כך להזכיר בה"א הידוע שהרי כבר הוא מוכר לנו וידוע מהזכרה קודמת. אלא שכאן קודם התחיל בה"א הידוע, ואח"כ הזכיר בסתם.

ולעומקו של מקרא יש לומר דבתחילה הזכיר בה"א הידוע להודיע חשיבות היום ומדוע לא יעשו בו

לעומקו של מקרא אמור

מסיני. וזו הכוונה ואתה סופך לצוות
את בני ישראל על כך.

דרשת

צו - ואֵתָה תַצְוֶנָה

וַיִּקְחוּ אֲלֵיָהּ, כנאמר כי לקח טוב נתתי
לכם. אֲלֵיָהּ, כהמשך הפסוק תורתי אל
תעזובו, שתמיד תהיו קשורים ואחוזים
בה עם נותן התורה דרך משה רבנו
מסיני.

שָׁמֶן זַיִת זָךְ, שתהיה תורתך זכה
וטהורה ועולה על כל החכמות כשמן
הזה הצף על פני כל המשקים, ככתוב
ואת עלית על כולנה. פְּתִית, כפי
שאמרו [ברכות סג:] הסכת ושמע
ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה,
ואז תהיה תורתכם לַמָּאֹר, לְהַעֲלֹת
נ"ר את אש התורה שתהיה השלהבת
עולה מאליה, והוא הנ"ר, הַנִּחַת רוּחַ
לפני בורא עולם. תְּמִיד, שרק
בהתמדה תהא השלהבת עולה מאליה.

בְּאֵהָלָהּ, הוא הבית מדרש כפי שאמרו
כל הלומד בבית המדרש לא במהרה
הוא שוכח. מוֹעֵד, שתהיה תמיד מזומן
ללימוד וקובע עתיד לתורה. מַחֲוִין
לְפָרְכָתָהּ, וגם בלכתך בדרך והוא מחוץ
לפרכת מחוץ לקדשי בית המדרש,
הַעֲדָתָהּ, כי על כך העידות לפני בורא
עולם נעשה ונשמע, יַעֲרֹף אֱתוֹ, את

צו את-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֲלֵיָהּ
שָׁמֶן זַיִת זָךְ פְּתִית לַמָּאֹר לְהַעֲלֹת
נֵר תְּמִיד: {ג} מַחֲוִין לְפָרְכָתָהּ הַעֲדָתָהּ
בְּאֵהָלָהּ מוֹעֵד יַעֲרֹף אֱתוֹ אֶהְרֹן
מַעֲרֵב עַד-בֹּקֶר לִפְנֵי ה' תְּמִיד תִּקַּח
עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: {ד} עַל הַמִּנְחָה
הַשְּׂהִיחָה יַעֲרֹף אֶת-הַנִּירֹת לִפְנֵי
יְהוָה תְּמִיד: (כד, ב-ג-ד')

צו את-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. פירש רש"י זו
פרשת מצות הנרות. ופרשת ואתה
תצוה לא נאמרה אלא על סדר מלאכת
המשכן לפרש צורך המנורה, וכן
משמע ואתה סופך לצוות את בני
ישראל על כך. עכ"ל לפשטם של
דברים.

ולעומקו של מקרא, תרמוז הפרשה
לדרך לימוד התורה. וכן מה
שפירש רש"י ואתה סופך לצוות.
ירמוז בזה למה שאמרו (ויקרא רבה
כ"ב) כל מה שעתיד תלמיד ותיק
לחדש לפני רבו נאמר הלכה למשה

לעומקו של מקרא אמור

להעלות גר תמיד להילולת רשב"י

צו את-בני ישראל ויקחו אליהם שמן
ונתנו להם פתית למאור להעלות גר
תמיד. (כד, ב')

על דרך הצח, ירמוז הכתוב להילולת
ר' שמעון בל"ג בעומר. כיצד:

צו את-בני ישראל על תורת הסוד, ויקחו
אליהם. אליהם גימטריה קטנה ל"ג.
כיצד: ל' כמשמעו 30, נותרו אותיות
א"ל"ך. א-1, י-1 בגימטריה קטנה. כ'
היא כ"ף במילואה היא 100 ובגימטריה
קטנה היא 1. יחד הם ל"ג.

שמן ירמוז לר' שמעון,
נ"ת ר"ת זך יהיה תמיד,
נ"ך ר"ת זהר כתביו,
פתי"ת ר"ת כן תמיד יאיר תארו.

למאור להעלות ג"ר הן אותיות
נשמות התגלותה לנו ל"ג לעמר.

כיצד: להעלות ג"ר הן אותיות נה"ל
לעת"ר. ומכיון שהאות ת' בגי' קטנה
היא מ', מתקבל אם כן אותיות נה"ל
לעמ"ר. והן רמז ליום ל"ג לעמר.

הלימוד. אהרן, ככתוב ושננתם לבניך.
מערב עד-פקר, ככתוב בשכבך
ובקומך.

לפני ה', וכפי שאמרו בברכות [ו.] גם
יחיד שלומד שכינה עמו, והיינו שיושב
לפני ה'.

תקת עולם, שכל לימודך יהיה מתוך
ידיעה של חוקה חקקתי גזירה גזרתי
ויחד עם זאת נתנה לך רשות לגלות
צפונותיה בלימודך. אך תדע שהכל
נאמר הלכה למשה מסיני. תקת עולם,
ולימודך זה הוא המעמיד את העולם
כפי שדרשו יום הששי הוא יום קבלת
תורה שבזכותו ברא הקב"ה שמים
וארץ. לדתיתכם, שזו התורה לא תהא
מוחלפת והיא נצח לדורות עם ישראל.
זה שנאמר בפרשתנו ויקחו אליהם שמן
זית זן וגו', ומתוך כך שאנו הם
הלוקחים אליהם, אנו מבקשים ממך -
ותן חלקנו בתורתך.

לעומקו של מקרא אמור

בל"ג בעמר, כראשי התיבות: **נ**שמתו
התגלתה לנו.

ועוד יש לומר, לפי מערכת
הספירות, לעולם יצא ל"ג בעמר
בספירה הוד שבהוד,
כיצד:

כל שבוע משבעת השבועות של
ספירת העומר מחולק על פי סדר
הספירות: חסד, גבורה, תפארת, נצח,
הוד, יסוד, מלכות. **וכן הימים** של **כל**
שבוע משבעת השבועות של ספירת
העומר מחולקים גם הם על פי סדר
הספירות הנ"ל,

יוצא, איפוא, שהיום **החמישי** שהוא
כנגד **הוד** בשבוע **החמישי** שהוא
השבוע של **הוד**, הוא **יום השלשים**
ושלשה לעמר, והוא כנגד **הוד** בשבוע
של **הוד**, ועל כן נקרא **הוד שבהוד**.
[יום הוד שבשבוע הוד].

וכן המלים **הוד שבהוד** גם הם
גימטריה של ל"ג, **ואשר על כן** ירמזו
גם הם על ל"ג בעמר.

כיצד:

הוד בגימטריה 10, שהם 1 בגימטריה
קטנה.

על פי הפיוט הקדוש של ר' נחונייה
בן הקנה "אנא בכח".
כיצד:

הפיוט הק' "אנא בכח" מיוסד על
ראשי תיבות של **שם מ"ב הקדוש**, בו
ישנן **ארבעים ושתים** אותיות [אב"ג
ית"ץ, קר"ע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ר
צת"ג, חק"ב ט"ע, יג"ל פז"ק, שק"ו
צי"ת]

וכמובא בסידורים, אם נחלק את פיוט
השם הק' "אנא בכח" **לארבעים**
ותשעה ימי ספירת העמר, כשבכל סוף
שבעה ימי ספירה מוסיפים גם את
ראשי התיבות של אותו שבוע כגון:

אנא, בכח, גדולת, ימינך, תתיר,
צרורה, אבגית"ץ, וכן הלאה על פי
הסדר הזה] הרי בשבוע החמישי
לספירת העמר, ביום החמישי בו,
ביום השלשים ושלשה לספירת
העמר, נקבל את תיבת **"נהל"** (חסין
קדוש ברוב טובך **נהל** עדתך), שהיא
התיבה **השלשים ושלשה** במספר
התיבות של "אנא בכח", לפי מניין זה.
הרי נה"ל הוא רמז ליום ל"ג לעמר.

וכן ירמזון אותיות **נהל** לנשמת ר'
שמעון בר יוחאי שהתגלתה בשלימותה

לעומקו של מקרא אמור

והוא ענין של גל עיני ואביטה
נפלאות מתורתך. והנפלאות הן הן
תורתו של רשב"י.

וכאמרו: התגלו מאורות הסוד עת
הוד שבהוד נשמתו התגלתה לנו.

דרשת

שש המערכות ביום השבת

ולקחת סֶלֶת ואֶפֶת אֶתָּה שְׁתִּים
עֲשֶׂה חֲלוֹת וגו' וְשַׁמֶּת אוֹתָם
שְׁתִּים מַעֲרָכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרָכָה עַל
הַשְּׁלֶחַן הַטֹּהַר לִפְנֵי ה' [כד, ה'-ו']
וְנִתְּתָה עַל-הַמַּעֲרָכָה לְבִנְהָ זָכָה
וְהִיתָה לְלֶחֶם לְאֻזְכָּרָה אִשָּׁה לִיהוָה
[כד, ז']

בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ
לִפְנֵי ה' תִּמְיֵד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
בְּרִית עוֹלָם: (כד, ח')

בשימת לב, הסמיך הכתוב שְׁתִּים
מַעֲרָכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרָכָה לפסוק בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.

ש' [שבהוד] בגימטריה רגילה 300
שהם 30 בגימטריה קטנה. הרי ל'.
ב' [שבהוד] בגימטריה 2,
הרי הוד שבהוד ביחד 33, שהם
ל"ג.

יוצא איפוא שביום זה נפגשים יחדיו
ההוד שבהוד עם נהל. שיום זה
הוא הודו של ר' שמעון, שמאיר
בהוד מיוחד ביום נהל שהוא גם
מלשון הילה. ככתוב [איוב כט, ג']
בְּהִלּוֹ נָרוּ עָלַי רֵאשֵׁי לְאוּרוֹ אֵלֶיךָ
וגו' וכן בְּהִלּוֹ נָרוּ יש בהן אותיות
נהל.

ועוד יש לומר,
למֵאֱו"ר בגימטרי' קטנה ל"ג. כיצד:
למ"ד כפשוטו 30
מאֱו"ר בגימטרי' קטנה 4,
המילוי מ"ד [שנותר מהאות למ"ד]
בגימטרי' קטנה 8.
יחד הם 12 שהם 3 בגימטריה קטנה
שהוא ג'.

יוצא איפוא גימטריה של למֵאֱו"ר הרי
הם ל"ג. [ל ועוד מ"ד ועוד מאֱו"ר]

לעומקו של מקרא אמור

בו ייחד פרק שלם לתשובה ביום השבת, וקראו כראשי תיבות בשם: **שבת בו תשוב.**

וְהָיְתָה [הלבונה] לְלֶחֶם לְאֻמָּנָה אִשָּׁה לֵה'.

וכן ידרש: וְהָיְתָה הַלְבוֹנָה, היא התשובה הזכה ביום השבת המהפכת את החטאים האדומים ללבנים כשלג כנאמר [ישעיהו א, יח] **כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינּוּ. לְלֶחֶם מִלֶּשׁוֹן מִלְחָמָה, לְאֻמָּנָה זָכוֹן לְמִלְחָמַת הַיָּצָר, וּבִכֵּךְ יִכְנִיעוּ, אִשָּׁה לֵה'.** ובזה ישעבד כל אש מאווי לֵה'. וכפי שאמרו במלחמה על היצר [ברכות ה.]: **א"ר לוי בר חמא אמר ר"ש בן לקיש לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע ופירש רש"י שם שיעשה מלחמה עם יצר הרע, שנא' רגזו ואל תחטאו.** אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר אמרו בלבבכם אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר על משכבכם אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה.

זה שנאמר כאן **לְאֻמָּנָה אִשָּׁה לֵה'.** ואמר **לֵה',** בזה ירמוז על מלחמת היצר הנזכרת שהיא **לפני ה',** ונזכרת לפניו תמיד, כאומרם ז"ל **כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה** [מכות כג:], ואמרינן [רבא

ירמוז הכתוב לששה ימים לפני השבת ולששה ימים **שלאחריה,** והשולחן הטהור של יום השבת בתווך. **לומר לך,** בשש שלפניה יערוג ויכסוף לבואה, ובשש שלאחריה יאירו הימים עדיין מאורה, וכך כל ימיו יחיה באור השבת.

וְנָתַתְּ עַל-הַמַּעֲרֶכֶת לְבִנָּה זָכָה ירמוז שיהיה האדם בתשובה כל הימים, ככתוב (קהלת ט.ח') **בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגָדֶיךָ לְבָנִים** ופירש רש"י שם: התקן עצמך בכל שעה במעשה טוב שאם תמות היום תכנס בשלום, ומשל שלמה החכם את הדבר לאדם שהזמינו המלך ליום סעודה ולא קבע לו זמן אם חכם הוא או פקח מיד מכבס כסותו ורוחץ וסך וכן עת מחר עד עת יקרא אל הסעודה יהיו כל שעה בגדיו לבנים והוא רחוץ וסך. עכ"ל.

ולעומקו של מקרא יאמר על דרך המוסר, שכך ינהג האדם **במערכת החיים בכלל ובמערכת חייו בפרט,** **וְנָתַתְּ עַל-הַמַּעֲרֶכֶת לְבִנָּה זָכָה,** להיות נקי ולבן בגופו ובנשמתו כלבונה זכה. והסמך הכתוב את הלבונה לעניין **יום השבת,** באשר **השבת היא לשון תשובה,** כמובא בספרו הק' של רבי חיים מטשערנוויץ "סידורו של שבת",

לעומקו של מקרא אמור

ואשר על כן נאמר **יִעְרְכְּנוּ לִפְנֵי ה'** **תְּמִיד**. **שבזה יהיה ערוך ומוכן תמיד לפני ה'.** ובזה יתקיים בו המשך הפסוק **בְּרִית עוֹלָם:** **בְּיוֹם הַשְּׁפָת בְּיוֹם הַשְּׁפָת יִעְרְכְּנוּ לִפְנֵי ה'** **תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:** (כד,ח)

לפשוטו של מקרא נאמר בפסוק **פעמיים ביום השבת** כמובא בתורת כהנים: **ביום השבת יקטיר יִשְׁנָה, ביום השבת יִעְרוֹף תְּדַשָּׁה. וביאורו: ביום השבת יקטיר ישנה, כלומר יקטיר את הלבונה הישנה, ביום השבת יערוף חדשה** כלומר ביום השבת יערוף את מערכת לחם הפנים החדשה.

ובשימת לב, לְבָנָה זָכָה כתובה לפני **בְּיוֹם הַשְּׁפָת ועריכת הלחם** כתובה לאחר **בְּיוֹם הַשְּׁפָת:** **בְּיוֹם הַשְּׁפָת יִעְרְכְּנוּ ואשר על כן, יש לדייק לעומקו של מקרא** שלכן נאמר **פעמיים בְּיוֹם הַשְּׁפָת בְּיוֹם הַשְּׁפָת,** פעם אחת למקרא שלפניו, **לְבָנָה זָכָה בְּיוֹם הַשְּׁפָת** ופעם אחת למקרא שלאחריו **בְּיוֹם הַשְּׁפָת יִעְרְכְּנוּ.** וגם הטעמים יוכיחו שיש ביניהם כעין הפסק קטן, קדמא ואזלא מחד, **בְּיוֹם הַשְּׁפָת,** ומנח רביעי מאידך: **בְּיוֹם הַשְּׁפָת.**

קידושין לט: [כגון שבא דבר עבירה לידו וניצול הימנה.

והיינו שהפנה את אש העבירה לעבודת ה', והיא הנזכרת לפני ה'.

ואשר על כן אמר פעמיים **בְּיוֹם הַשְּׁפָת בְּיוֹם הַשְּׁפָת. שיהיה כל יום ויום בתשובה מתמדת.**

וכדאמר ר' אליעזר [פרקי אבות ב,י'] **וְשׁוֹב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתָתָהּ** ופירש הרמב"ם שם: והוא אינו יודע מתי ימות שמא היום שמא למחר, ויהיו **כל ימיו בתשובה.**

ועל דרך הצח והטעמים, יוטעמו התיבות הראשונות **בְּיוֹם הַשְּׁפָת בקדמא ואזלא,** והתיבות השניות **בְּיוֹם הַשְּׁפָת** יוטעמו במנח רביעי. לומר לך כתרגום של **קדמא ואזלא** שהוא **מתקדם והולך,** ובא לרמוז שכך **יתקדם וילך** משבת לשבת מחיל אל חיל ויעלה בקדושה.

והתיבות השניות של בְּיוֹם הַשְּׁפָת יוטעמו **במנח רביעי.** לרמוז על **אור השבת** הנמשך על האדם ומנח עליו עד יום **רביעי,** ומיום רביעי ואילך מאיר עליו שוב אור השבת הבאה.

לעומקו של מקרא אמור

לפני ה' תמיד שכן ממשיך הדבר הזה כל הימים.

ואמר **מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**. לשון אמת. שחותמו של הקב"ה אמת, וכן השבת היא חותמו של הקב"ה. ועוד, שהיא לשון **אֵמֶת הבנין**. ופירש רש"י [שבת לא.] מקל שהוא אמת אורך ומוֹדֵדִים בו אורך הבנין, ולכן אמר **מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** שהשבת היא **אֵמֶת הבנין** של בני ישראל, שאם ישמרו **שתי שבתות מיד נגאלין**. לכן אמר הכתוב פעמיים **בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל** ואמר **בְּרִית עִוְלָם** שבזה נגאלין לעולם.

ואמר **מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**. כנאמר: [שמות לא, טז] **וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת**, שאע"פ שהשבת מתנה היא מהקב"ה, היא **נעשית** גם על ידי בני ישראל, שנא' **לעשות את השבת**. ופירש אוה"ח הק' ש "לעשות את השבת" היא **התוספת שבת** שעל ידי בני ישראל, וזה חלקם **בעשיית השבת** ובברכה **המתברכת ממנה**. וקצת רמז לכך מהכפילות **בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם** שמוסיף מן החול בכניסתו וביציאתו, וזה שכתוב **הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל**.

ועל דרך הצח והאמונה יש לומר: אמר פעמיים **בְּיוֹם הַשַּׁבָּת**, שכל שבת תתברך משבת שעברה, ותעביר הברכה לשבת הבאה. בבחינת **מוסיף והולך בקדושה**. צא וחשוב כמה **שבתות מבריות העולם, כן הולכת קדושת השבת ומתעצמת**.

וחזר ואמר בְּיוֹם בְּיוֹם, שכשם שהשבת מתברכת מחבירתה כן ששת הימים הבאים מתברכים מהשבת, ומן הימים הבאים מתעצמת השבת שאחריהם, וכן לעולם.

ועוד על דרך הצח, ואל תקרי, אל תקרי בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, אלא **בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם, הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת**, שהשבת רצופה ומתמשכת מבריות העולם וכן היא ממשיכה עד סוף כל הדורות.

וזה שאומרים בקידוש השבת זכר למעשה בראשית. שהיא נזכרת כך באופן זה ממעשה בראשית ועד היום וכן לעולם.

ולכן אמר: בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרְכֵנוּ לִפְנֵי ה' תָּמִיד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּרִית עִוְלָם

לעומקו של מקרא אמור

בקדושת הכהנים והקרבנות, ספירת העומר, שמן זית וזך למאור, קדושת השבת ובעיקר לקודמתה, **לפרשת לחם הפנים**. ולאחר הפסקה של "פרשה סתומה" מהנ"ל, [ס], כעין "לפתע פתאום" נאמר: **וַיַּצֵּא בֶן-אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית** וגו' **וַיִּקַּב אֶת-הַשֵּׁשׁ וַיִּקְלָל** וגו'.

ואשר על כן שואל רש"י מהיכן יצא.

וכתשובה לשאלתו, מביא רש"י דעת רבותינו מהיכן יצא, והן ג' דיעות:

- א. רבי לוי אומר **מעולמו יצא**.
- ב. רבי ברכיה אומר **מפרשה שלמעלה יצא**, [מפרשת לחם הפנים]
- ג. ומתניתא אמרה **מבית דינו של משה יצא**.

וביאורם:

- א. רבי לוי אומר **מעולמו יצא**. ומסביר השפתי חכמים: לפי שדרשינן **סמיכות**, ולעיל כתיב [בסוף פרשת לחם הפנים, פסוק ט'] **חֹק-עוֹלָם**: וְהִתֵּהּ לְאַהֲרֹן וּלְכֹהֲנָיו וְאַכְלֶהּ בְּמִקְוֶה קֹדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קִדְּשִׁים הוּא לֹא מֵאִשִּׁי ה' **חֹק-עוֹלָם** [ס] **וַיַּצֵּא בֶן-אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית** מפורשת אם כן הסמיכות **עוֹלָם** [ס] **וַיַּצֵּא** והיינו מה שאמר רבי לוי: **מעולמו יצא**.

וַיַּצֵּא מַהִּיכֵן יִצָּא

וַיַּצֵּא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית והוא בן-איש מצרי בתוך בני ישראל וַיַּצֵּא בְּמִתְנֶה בֶן יִשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי: **וַיִּקַּב בֶּן-הָאִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁשׁ וַיִּקְלָל וַיִּבְרֹא אֹתוֹ אֶל-מִשְׁעָה וְשֵׁם אָמָּו שְׁלֹמִית בַּת-דְּבָרִי לְמִשְׁה-דָּן.**

[כד, י-יא']

שואל רש"י: מהיכן יצא. ולבאר

שאלתו יש להתבונן היכן הוא ממוקם בפרשה. ובשימת לב מעשהו של בן האשה הישראלית מתחיל לאחר הפסק של פרשה סתומה. ובפרשת ויקרא פסוק א' לימדנו רש"י לשם מה ניתנו ההפסקות של פרשה סתומה ופתוחה, להתבונן בין פרשה לפרשה. כלומר מה מיקומה כאן ומדוע ניסמכת לקודמתה וכו'. וכלשונו שם: ומה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט.

ובהתבונן, אם כן, בין פרשה לפרשה, נראה שפרשת המקלל כביכול הינה ללא קשר לכל שאר הפרשה העוסקת

לעומקו של מקרא אמור

ולכן לגלג. והרי זה פסוק מפורש:
[שמואל א כ"א ז'] וַיָּתֵן לוֹ הַכֶּהֱן
[לדוד] קֶדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לָחֶם כִּי אִם
לָחֶם הַפָּנִים הַמּוֹסְרִים מִלִּפְנֵי ה' לְשׁוֹם
לָחֶם חֵם בְּיוֹם הַלִּקְחֹו. ומובא ברש"י
שם [על פי יומא כא א] גם ביום
סילוקו, חם כיום סידורו.

ולעומקו של מקרא יש לומר שדרשו
בו על דרך "אל תקרי", אל תקרי בְּיוֹם
אלא בְּיוֹם. לָחֶם חֵם בְּיוֹם הַלִּקְחֹו -
בְּיוֹם סידורו. וכן מובא שם במסכת
יומא: דאמר ריש לקיש מלמד
שמגביהין אותו לעולי רגלים ואומרים
להם ראו חיבתכם לפני המקום
שסילוקו כסידורו שנאמר {שמואל א
כא-ז} לשום לחם חום ביום הלקחו.
שהיה חם ביום הלקחו כיום סידורו.

וממשיך רש"י בביאורו מהיכן יצא:

ג. ומתניא אמרה (ת"כ פרשתא יד,
א.), מבית דינו של משה יצא.
כלומר: יצא מחוייב, בא ליטע אהלו
בתוך מחנה דן, אמרו לו מה טיבך
לכאן, אמר להם מבני דן אני, [שהרי
אמו משבט דן], אמרו לו אִישׁ עַל-
דָּגְלוֹ בָּאתָ לְבֵית אֲבֹתָם כְּתִיב,
(במדבר ב, ב.), [כלומר היחוס של

כלומר מעולמו יצא, שעל ידי שקילל
ונקב שם השם יצא מעולמו אשר יכול
היה לזכות בו, והוא עולם הבא.

ב. רבי ברכיה אומר מפרשה שלמעלה
יצא, כלומר נסמכה פרשתו לפרשת
לחם הפנים, [בפסוקים ח-ט]. ולא רק
שנסמכה, אלא גם יצא מלגלג [על
הלחם] וכלשונו של רש"י: ביום השבת
יערכנו, דרך המלך לאכול פת חמה
בכל יום! שמא פת צוננת של תשעה
ימים? בתמיה.

ופירושו: שהרי לחם הפנים היו אופין
אותו בע"ש זה ומעריכין אותו כלומר
מניחין אותו על המערכת של שולחן
לחם הפנים בשבת, ורק בשבת הבאה
היו נוטלין אותו ואוכלים אותו הכהנים.
וזהו לט' ימים. שנאמר:

[פסוק ח] בְּיוֹם הַשְּׁפָת בְּיוֹם הַשְּׁפָת
יַעֲרְכְנוּ לִפְנֵי ה' תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
בְּרִית עוֹלָם: [פסוק ט] וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו וְלֹאֲכָלָהוּ בְּמִקְוֶם קֶדֶשׁ כִּי קֶדֶשׁ
קֶדֶשִׁים הָיָא לוֹ מֵאִשֵּׁי ה' חֶק-עוֹלָם:

והוא לא האמין שיכול הלחם להיות
חם במשך תשעה ימים ביום הלקחו
מן השולחן כיום הלקחו מן התנור.

לעומקו של מקרא אמור

ולעומקו של מקרא יש לומר שנחלקו
הדיעות בדורשים לפניה, ולפני פניה,
ולפני פני פניה:

א. לר' לוי נדרש רק לפניה שנאמר
בסיפא של הפסוק שלפניו: קק-עולם,
וסמך ליה ויצא בן אשה. קרי ביה:
עולם ויצא. כאמרו: יצא מעולמו.

ב. לר' ברכיה נדרש לפני פניה,
שנאמר ברישא של הפסוק (ח)
ואכלוהו במקום קדוש. ויצא. לכן אמר
שיצא מפרשת לחם הפנים.

ג. ולמתניתא נדרש לפני פני פניו,
בפסוק שלפניו(ט) מאת בני ישראל
ברית עולם ויצא. כאמרו: יצא מבני
ישראל.

ועוד יש לשאול, מה הוא שהדגיש
הפסוק, והוא, ויצא בן-אשה
ישראלית והוא בן-איש מצרי, והרי
היה יכול לומר ויצא בן-אשה ישראלית
ואיש מצרי.

ולעומקו של מקרא יאמר שהדגיש
הפסוק והוא בן-איש מצרי לומר לך
שבשעת לידתו ויציאתו מרחם אמו

השבת הוא אחרי האב, ואביך אינו
משבת דן אלא איש מצרי ואין מקומך
עמנו]. נכנס לבית דינו של משה
[להישאל על הדבר] ויצא מחוייב, עמד
וגדף.

עד כאן פירושו של רש"י.

ויש לשאול, והרי רש"י אינו בא אלא
לפשוטו של מקרא למען ירוץ הקורא
בו. ומה שייכות יש למגדף ללחם
הפנים, למאי דסליק מיניה. והרי אין
בזה למען ירוץ הקורא בו. ולכאורה
למתניתא אין קשר בין לחם הפנים
לכך שיצא מחוייב מבית דינו של משה.

ולעומקו של מקרא יש לומר,
לפירושו של רש"י, על פי שנאמר
בלחם הפנים בפסוק ח' ביום השפּת
ביום השפּת יצרכנו לפני ה' תמיד מאת
בני-ישראל בְּרִית עוֹלָם, והוא נדחה
מבית דינו של משה רבנו מחוייב בדיון,
שנפסק לו שאינו מבני ישראל. עמד
וגדף, ולכן נסמך ללחם הפנים שנאמר
בו מאת בני-ישראל, והוא נידון כמי
שאינו מבני ישראל.

ועוד יש ליתן טעם במה חלקו
הדעות השונות בפירושו של רש"י.

לעומקו של מקרא אמור

וּפְרָשׁ בַּר אֶתְתָּא בֵּת יִשְׁרָאֵל יֵת שְׁמָא
וְאַרְגָּז שְׁפִרְשׁ בִּשְׁפִתּוֹ שֵׁם הַמְּיוּחָד וְגַדְף
(סנהדרין נו). והוא **שם המפורש**
ששמע מסיני.

ויש לשאול מדוע הוצרך רש"י לשתי
הלשונות של ויקב, גם לשון קללה וגם
לשון פירוש. ויש לומר על פי מה
שפירש"י לעיל בפסוק טז' **וְיָקֵב שֵׁם-**
ה' מֵזֶה יוֹמָת. שאינו חייב עד שיפרש
את השם. [ולא בכינוי]. לכן הוצרך
רש"י לשתי הלשונות. חד לברכת ה'
וחד שאינו חייב עד שיפרש.

פירוש בעל הטורים וביאורו

וְיָקֵב פירש בעל הטורים: ב' במסרה,
מתרי לישני ויקוב את השם ויקוב חור
בדלתו והיינו דאיתא בסנהדרין אימא
דברזיה מברז מלמד ששתים רעות
עשה.

וביאורו: וְיָקֵב. ב' במס' מתרי לישני
כלומר: מצאנו פעמיים במסורה, בשתי
לשונות נפרדים:
א. **וְיָקֵב** את השם [לשון קללה]
ב. **וְיָקֵב** חר בְּדִלְתּוֹ [לשון נקיבת חור]

ראו כולם כי הוא **בן איש מצרי**.
שהקב"ה **צר קלסתר פניו כאביו**
המצרי שלא יטעו בו, וידעו כולם
שהוא ממזר. וכדרך שפירש רש"י
בפרשת נח (בראשית ז, יב') על הפסוק
וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. ארבעים יום כנגד
יצירת הולד, שקלקלו להטריח ליוצרם
לצור צורת ממזרים. וזה הוא אומרו
וְהוּא. שכולם הצביעו עליו באצבע
ואמרו **וְהוּא** בן איש מצרי.

וְיָקֵב בֶּן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם וְיָקָלָל [כד, יא']

ועוד יש לשאול, מדוע נקט הפסוק
שתי לשונות של קללה, **וְיָקֵב -וְיָקָלָל**.
שכן בדרך הפשט, על פי מה שפירש
רש"י בפסוק טז' **וְיָקֵב**. לשון קללה,
כמו מה אקב (במדבר כג, ח.).
לכאורה היה די לכתוב ויקלל. ומאי
ויקב.

ובשימת לב, יש לומר שכאן פירש
רש"י לא כדלעיל בפסוק טז לשון
קללה, אלא כתרגומו: **וְיָקֵב** וּפְרָשׁ.

לעומקו של מקרא אמור

השם שבקלף, באות **ד** של שם השם, **אדני**, או באות **ד** שבקלף במלה **אחד**. ויתפרש לגבי בן איש מצרי שעשה כביכול חור **בדלת** [בקמץ] בעקב של האות ד ועל ידי כך הפכה לאות ר. ועל ידי החירור עשה מן האחד **ד** אחר. והריהו כנוקב בעת נקיבתו, כלומר כמקלל על ידי הנקיבה.

ולפי מה שכתוב בהאזינו, [דברים לב,ה'] **שַׁחַת לֹא בָנִי מוֹמָם** ופירש רש"י כתרגומו חבילו להון ולא ליה, **שחת לעצמו** ולא להקב"ה, כן כאן אמרה תורה ויקב, **וכבעל הטורים שפירש כאמרו: ויקב חור בדלתו**. בדלת שלו. באות ד'. בדלתו שלו ולא בדלתו של הקב"ה.

שגם לשיטתו של המקלל שהוא בן אשה ישראלית, נקב **חור בשושלת דורותיו**, ונקב את הדלת של שם סבו **דברי**. שכן נקראה אמו שלומית בת דברי. או שנקב את שם שבטו את הדלת של **דן**. ושחת לעצמו שלא מצא מקומו אלא ברגימת אבן, מדה כנגד מדה. **שנתקלקלו יוחסין שלו של אב**

[מלכים ב י"ב י'] **נִיָּקַח יְהוֹנָדָע הַכֹּהֵן אֶרֶון אֶחָד נִיָּקַב חֹר בְּדִלְתּוֹ** וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ (בימין) מִיָּמִין בָּבּוֹא אִישׁ בֵּית ה' וַנִּתְּנוּ שְׁמָה הַכֹּהֲנִים שְׁמֵרֵי הַסֵּף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַמּוֹבָא בֵּית ה':

והיינו דאיתא בסנהדרין נו. אימא דברזיה מברז ?! כפי ששאלה שם הגמרא שמא תאמר שויקב היינו לקרוע את שם ה' מן הקלף או לחורר אותו, ויעבור בזה על: **"לא תעשון כן לה' אלהיכם"** [דברים יב' ג', ד'] ועל פי הנחה זו, מפרש בעל הטורים שאכן, מלמד ששתיים רעות עשה המקלל. ושתי הרעות בלשון של **ניקב: גם קילל וגם נקב** כלומר קרע ש ה' מן הקלף וחורר אותו. שנאמר: **וַיָּקַב בֶּן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם וַיִּקְלֵל**. ולפירושו יאמר, שלכן נקט הכתוב שתי לשונות, לומר שעשה שתי הרעות. גם **ויקב וגם ויקלל**.

ולעומקו של מקרא, יפורש הפסוק במלכים **ויקב חר בדלתו**, בנוסף לנקיבת החור, גם לגבי הדלת. שאמנם כפשוטו יהוידע הכהן נקב חור בדלת של הארון, כדי שיכניסו בחור זה את הכסף לתרומת המקדש. **אך לעומקו של מקרא** יתפרש לעניין חירור שם

לעומקו של מקרא אמור

היפך התמימות. ולכן הובא בסוף הסדרא של פרשת אמור שהיא פרשה של **תמימות בעבודת השם**, כמבואר לעיל, בתחילה. לומר שאם חס ושלום לא ישמרו על התמימות, החסרון יהיה גדול מאד, עד העבירה החמורה של לא תעשון כן לה' אלקיכם.

וכדאמר רבי ישמעאל לרבי מאיר [עירובין יג.] הזהר בני במלאכתך מלאכת הסופרות כי מלאכתך מלאכת שמים היא, שלא תהפוך הדל"ת לרי"ש ב"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" ולא את הריש לדלת בפסוק "לא תשתחוה לאל אחר". ולכן במסורה שתי האותיות האלו נכתבות בגדול, שלא נחליף זה עם זה.

וביהוידע הכהן נאמר ויקב חור בדלתו, **בדלתו של הארון** לקיים מצות צדקה בבית המקדש, והפך בזה את **הארון** לתשמיש של קדושה **לאדון** הכל.

ועל דרך הצח, מה שנאמר בק"ש ה' אחד, חלק את המילה אחד לשנים.

אח - ד.

בן, יהא נרגם **באבן** שהוא נוטריקון **אב-בן**.

שהמקלל נקב כביכול חור בדלתו של הקב"ה, **בדל"ת של אחד**, ב"יד" של האות דל"ת, והפכו לריש. ובכך גרם לפירוד בעולמו. כפיוט "אל מסתתר" [בשני הנוסחים], בו נאמר **ומפריד, אלוף לא יראה מאורות זה עֶשׂו, וּמִיָּחַד, אלוף יראה מאורות זה יעקב**.

וכשמקיימים את הד' והקב"ה נקרא **אחד**, עושים להקב"ה חטיבה אחת בעולם. אבל כשח"ו מוחק את יד הדלת והופכה לריש ועל ידי כך הופך את המילה **אֶחָד לאֶחָד**, הרי יש כאן פירוד בעולמו ולא חטיבה אחת.

ואמר בעל הטורים ששתיים רעות עשה המקלל. ויקב לשון קללה וכן ויקב לשון **מברז ברזא**, היינו **נֶקֶב**, שכשם שיש איסור קללה כן יש איסור עשיית נקב בקלף בשם השם, מדין לא תעשון כן לה' אלקיכם. והביא מיהוידע הכהן שנקב באוצר כדי שישלשלו לשם התרומות, שנאמר ויקב חור בדלתו. [קבעוהו להפטרה לפרשת שקלים]. והוא **החסרון** האמור במקלל, והוא

לעומקו של מקרא אמור

זרעו, שכן קלקולה של אם המקלל שלומית בת דברי שהיתה דוברת שלום לכל אחד בשוק על ידי זה נתגלגל שנתקלקלה על ידי המצרי עד שיצא בן איש מצרי וכו'.

ובמקום הקלקול של **וַיֵּצֵא וַיִּקָּב,** התיקון הוא להיות בדרגתו של **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב,** וליחד שם ה' כיעקב במעבר **יבֵּק** שֶׁשָׁר ונצחו למלאכו של עֶשָׂו המפריד, **לִיחַד** את השם עד אשר נקרא אלוף. יראה מאורות, גם לו וגם לכל הדורות.

יִשְׁלַמְנָה - יִשְׁלַמְנָה

וַיִּקָּב שֵׁם-ה' מֵוֶת יוֹמָת רָגוֹם יִרְגְמוּ-בּוֹ כָּל-הָעֵדָה כְּגַר פְּאֻזָּח בְּנִקְבוֹ-שֵׁם יוֹמָת: {יז} וְאִישׁ פִּי יִבֶּה כָּל-נֶפֶשׁ אָדָם מֵוֶת יוֹמָת: {יח} וּמִכָּה נֶפֶשׁ-בְּהֵמָה יִשְׁלַמְנָה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ:

יש ליתן טעם בענין הסמיכות של מכה נפש ומכה בהמה לנוקב שם ה'.

ד הוא דודי דגול מרבבה, הוא הד' שבאחד, **ואח** הוא עובד ה' כמו שנאמר למען **אחי** ורעי אדברה נא שלום בך. והדל"ת שבאחד כביכול **שולח ידו לאח**, שיגמול עמה חסד, לעבדו בתמימות ויבדיל עצמו מלעבוד ח"ו לאחר.

והיינו דכתיב (תהלים ע"ח פוק כ"ג) וַיֵּצֵא וַיִּקָּב שֵׁם-ה' מֵוֶת יוֹמָת רָגוֹם יִרְגְמוּ-בּוֹ כָּל-הָעֵדָה כְּגַר פְּאֻזָּח בְּנִקְבוֹ-שֵׁם יוֹמָת: {יז} וְאִישׁ פִּי יִבֶּה כָּל-נֶפֶשׁ אָדָם מֵוֶת יוֹמָת: {יח} וּמִכָּה נֶפֶשׁ-בְּהֵמָה יִשְׁלַמְנָה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ: שחוסר כנ"ל, נקב גם בדלתי שמים. שחוסר אמונתו בלחם חם של השולחן, בזה הביע חוסר אמונה גם בלחם מן השמים. שכן דלתי שמים פתח נאמר על המן שירד מן השמים, וכשם שהמקלל זולל בלחם הפנים, כן זולל בלחם שירד משמים, ובדלתי השמים שנפתחו להוריד את המן.

ועל דרך המוסר תלמדנו בזאת התורה הק' להיות דובר שלום לכל

לעומקו של מקרא אמור

ועל דרך הצח והמוסר יאמר,
שהחסרון שאדם גורם לעצמו על ידי
הנפש הבהמית, **יְשַׁלְמֶנָּה**, אל תקרי
יְשַׁלְמֶנָּה אלא **יְשַׁלִּימֶנָּה**. יכול להשלים
אותה רק על ידי שיוסיף **בנפש**
האלקית.

והשלמה זאת היא התמימות הנרצית
בעבודת ה', ואשר על כן הוא הסיום
הנאות לפרשת אמור היא פרשת
התמימות בעבודת השם, שלא כהמקלל
שהוא היפך השלימות.

ונרמז בפסוק ומִכָּה נֶפֶשׁ-בְּהֵמָה
יְשַׁלְמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ. נפש
אלקית תחת נפש בהמית. שיוסיף
ביראת שמים ובאהבת ה', ובעריבות
ובמתיקות לימוד התורה, שהמאור
שבה מחזירו למוטב.

ושמא יש לומר, כדאמר ר' יוחנן
כל מקום שאתה מוצא גדולתו של
הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו.
(מגילה לא.).

במקום שמקנא לשמו הגדול, שם אתה
מוצא שדואג לשלום בריותיו. ושסדרי
האדם **ושלומותיו חביבים בעיניו ית'**
כשלומו שלו, וכבוד האדם חביב עליו
ככבודו שלו.

ויחד עם זאת חילק הכתוב בין המכה
את חברו שחייב בתשלומים, ובין
המגדף בפיו שחייב מיתה. שאין
להשוות פגיעה בכבוד המקום לפגיעה
בכבוד האדם. שפגיעה בכבוד האדם יש
לה תשלומין, ופגיעה בכבוד המקום אין
לה תשלומין.

ולכן ומכה אדם יומת. שהרי במכה
אביו ואמו דבר הכתוב. והפוגע באביו
ואמו חייב מיתה כי הושווה כבודם
לכבוד המקום. אך מכה בהמה יש לו
תשלומין ולכן ישלמנה. אל תקרא
ישלמנה אלא ישלימנה. שעל ידי
התשלומין משלים את החסר שחסר
בעולמו של בוראו.

לעומקו של מקרא אמור

יורו בין קדש לחל ובין טמא לטהור יודעם: {כד} ועל ריב המה יעמדו (לשפט) למשפט במשפטי (ושפטהו) ישפטהו ואת תורתו ואת חקתי בכל מועדי ישמרו ואת שבתותי יקדשו: {כה} ואל מת אדם לא יבוא לטמאה כי אם לאב ולאם ולבן ולבת לאח ולאחות אשר לא היתה לאיש יטמאו: {כו} ואחרי טהרתו שבעת ימים יספרו לו: {כז} וביום באו אל הקדש אל החצר הפנימית לשרת בקדש יקריב חטאתו באם אדני יהוה: {כח} והיתה להם לנחלה אני נחלתם ואחזה לא תתנו להם בישראל אני אחזתם: {כט} המנחה והחטאת והאשם המה יאכלום וכל חרם בישראל להם יהיה: {ל} וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל מכל תרומותיכם לכהנים יהיה וראשית ערסותיכם תתנו לפהו להגיש ברכה אל ביתי: {לא} כל גבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים: (פ)

בביאור ההפטרות ושייכותה לפרשה

בפשטות לכאורה נראה בעליל ששיכותה של ההפטרות לפרשת אמור, ששתיהן מדברות בענייני הכהנים. אלא

הפטרות אמור

יחזקאל מ"ד, טו-לא

פסוקי ההפטרות

{טו} והכהנים הלויים בני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי בתעוֹת בני ישראל מעלי המה יקרבו אלי לשרתני ועמדו לפני להקריב לי חלב ודם באם אדני יהוה: {טז} המה יבאו אל מקדשי והמה יקרבו אל שלחני לשרתני ושמרו את משמרת: {יז} והיה בבואם אל שערי החצר הפנימית בגדי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי החצר הפנימית ובייתה: {יח} פארי פשתים יהיו על ראשם ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם לא יתגרו בינע: {יט} ובצאתם אל החצר החיצונה אל החצר החיצונה אל העם יפשטו את בגדיהם אשר המה משרתם בם והניחו אותם בלשכת הקדש ולבשו בגדים אחרים ולא יקדשו את העם בבגדיהם: {כ} וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו פסום יקסמו את ראשיהם: {כא} וזין לא ישתו כל פהו בבואם אל החצר הפנימית: {כב} ואלמנה וגרושה לא יקחו להם לנשים כי אם בתולת מזרע בית ישראל והאלמנה אשר תהיה אלמנה מכהן יקחו: {כג} ואת עמי

לעומקו של מקרא אמור

להיות להם בקצת דברים חשיבות של הכ"ג, שאף שבמקצת דברים יעלו למדרגת הכ"ג זה דוקא להחמיר ע"ע בדבר, כמו תספורת בן אלעשה, ולקחת בתולה, לא לשנות את מצות הבגדים מבויץ לכלאים.

כלומר שאין כאן סתירה אלא חומרה ומעלה בכהנים, לעתיד לבוא.

ועוד לעניין בני צדוק.

מתנבא הנביא יחזקאל:
{טו} **והפֿהֿנִים הָלוִים בְּנֵי צְדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת מִקְדָּשִׁי בְּתַעֲוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַלִּי הָמָּה יִקְרְבוּ אֵלַי לְשָׁרְתִּנִּי**

לכאורה בדרך הפשט ניתן להבין מהנביא יחזקאל שבני צדוק, הם לבדם הכהנים המובחרים שבכל הדורות, שכן מימות בית ראשון בו שימש צדוק ככהן הגדול הראשון שבימי שלמה המלך, לא חטאו הוא ובניו בגילולי עבודה זרה.

וקצת תימה, שהרי יחזקאל הנביא לדעת המלבי"ם עצמו הוא בן לשושלת כהנים מפוארה ונקרא בן-בוזי הכהן בנו של ירמיהו הנביא שביזוהו העם משום תוכחותיו, ולדעה זו הוא מצאצאי איתמר הכהן שכן היה ירמיהו

לכתחילה נועדה ההפטרה להיקרא בנביא בעניינים הדומים לפרשה ובודאי לא בעניינים הסותרים אותה. ואשר על כן יש לשאול ואף לתמוה, שהרי יש פסוקים בהפטרה שלכאורה סותרים את ענייני הפרשה. כגון איסור אלמנה לכהן הדיוט כשם שאסורה לכהן גדול כמובא בפסוק **כב וְאֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם לְנָשִׁים.** בשלמא גרושה גם התורה אסרה. אלא אלמנה לכהן הדיוט לא אסרה התורה אלא רק לכהן גדול. וכן יש סתירות בעניין איסור כלאים בבגדי הכהן שהתורה התירתן והנביא אסרן, וכן לעניין תספורת שהישווה הנביא בין כהן הדיוט לכהן גדול, ועוד כהנה וכהנה לכאורה סתירות שבנביא בכלל ספרו, עד שנאמר **במנחות מה ע"ב:** זכור אותו האיש לטוב וחנניה בן חזקיה [בן גרון] שמו שאלמלא הוא נגזו ספר יחזקאל, שהיו דבריו סותרין דברי תורה. מה עשה? העלו לו ג' מאות גרבי שמן [למאור ולסעוד את לבו] וישב בעלייה ודרשן.

ואע"פ שלא פורש כיצד דרשן, מקצת המפרשים פרשוהו. וכגון המלבי"ם [פס' יז-יח] וזה לשונו: הודיעו שלעתיד יתעלו הכהנים בני צדוק

לעומקו של מקרא אמור

הצדיקים שבכל הדורות. ובכללם יחזקאל הנביא עצמו שישמש בכהונה גדולה לעת התחייה, נזכה מהרה לראותם בעבודתם ולויים בשירם ובזימרים וישראל בנויהם ושבו בנים לגבולם בב"א.

אביו, ומכל מקום ודאי לא מבני צדוק. **ולכן יש לתמוה, שהרי הקב"ה הועיד את יחזקאל הנביא לשמש בכהונה גדולה לעת התחייה, וכן מפורש בהפטרה לפרשת תצוה ועוד הודיע הקב"ה לנביאו שיהיה הוא הכהן הגדול בעת התחייה** [יחזקאל מג, כ'] : {כ} **וְלִקְחָתָּ מִדָּמּוֹ וְנָתַתָּה עַל אֲרֻבַּע קַרְנֹתָיו וְלִקַּחְתָּ מִדָּמּוֹ, וּפִירַשׁ הַמִּלְבִּי"ם:** וגם הודיע לו **שהוא בעצמו יקח ויזה את הדם.** והרי בהפטרנו כביכול אומר יחזקאל שרק בני צדוק יכהנו לעתיד לבוא?

אלא יש לפתור כפירוש רש"י בהפטרנו וזה לשונו: **: בני צדוק.** לפי שהיה כ"ג ששימש ראשון במקדש בימי שלמה נקראו על שמו.

כלומר שבאומרו בני צדוק כוונתו לכל הכהנים בכל הדורות שלא חטאו ולכן **נקראים על שמו.** ולא דוקא מבני צדוק ממש.

ואשר על כן אתי שפיר מה שניבא יחזקאל בנבואתו: **וְהִפְתָּנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי צְדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת מִקְדָּשִׁי בְּתַעֲוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָמָּה יִקְרְבוּ אֵלַי לְשָׁרְתָנִי. וּבְכָלֵם כָּל הַכֹּהֲנִים**

בכל ענייני החוברת ניתן לפנות אל: 052-7675895
גור-אריה צור מודיעין עילית
להצטרפות לתפוצת מייל: leshem895@gmail.com

